

MUKANDA YA ZOLE YA POLO NA TIMOTE

Polo, ntumwa ya Yezu Klisto na luzolo ya Nzambi, na
1 mpila ya lusilu ya luzingu yina ikele kati na Klisto Yezu, 2 na
Timote, mwana [na mono] ya zolama : Dienga, mawa,
ngemba, ya me katuka na Nzambi Tata ye na Klisto Yezu
Mfumu na beto !

3 Mono ke tonda Nzambi, yina mono ke kusadila tuka¹ ba
nkaka na mono ti na ntima ya gedila, na yina nde mono ke
kuyibuka nge ntangu yonso na malombo na mono, mpipa ti
mwini 4 (na kuvandaka na mpusa ya ngolo ya kumona nge, na
kuyibukaka mansanga na nge, na mpila nde mono kuvanda ya
kufuluka na kiese,) 5 na kuyibukaka lukwikilu ya kieleka yina
[ikele]² kati na nge, ye yina zingaka ntete kati na nkaka na nge ya
nketo Loisi ye kati na mama na nge Eunike, ye, mono ke
ndimisama na yo, na nge mpi. 6 Yo yina mono ke kuyibukisa nge
na kupedisa diaka dikabu ya dienga ya Nzambi, yina ikele kati na
nge na nzila ya kutulama ya maboko na mono na zulu na nge ; 7
sambu Nzambi pesaka beto ve mpeve mosi ya boma, kansi ya
ngolo, ye ya zola, ye ya kudiyala 8 Kuvanda mpi na nsoni ve ya
kimbangi ya Mfumu na beto, ata ya mono muntu na yandi ya
boloko, kansi baka ndambu na [na nge] ya ba mpasi ya nsangu
ya mbote, na mpila ya ngolo ya Nzambi, 9 yina gulusaka beto ye
bingaka beto na kubingama ya santu, na mpila ya bisalu na beto
ve, kansi na mpila ya luikanu ya yandi mosi, ye dienga na yandi
mosi yina pesaminaka beto na Klisto Yezu na ntwala ya ba
ntangu ya ba mvu, 10 kansi yina monisamaka ntangu yai na
kumonisama ya Ngulusi na beto Yezu Klisto, yina katulaka lufwa
ye ngengisaka luzingu ye kukonda kubeba na nzia ya nsangu ya
mbote ; 11 sambu na yina mono tulamaka kimwangi nsangu ye
ntumwa ye longi ya makanda. 12 Yo yina mpi mono ke kumona
mpasi mambu yai ; kansi mono ikele na nsoni ve, sambu mono
kuzaba nani mono me kwikilaka, ye mono me ndimisaka nde
yandi ikele na ngolo ya kubumba yina mono pesaka³ yandi, tii na
kilumbu yina⁴. 13 Vanda na mbandu ya ba ndinga ya gedila yina
nge kuwaka na mono, kati na lukwikilu ye zola yina ikele na kati

¹ Na ndandulu ya.

² To [vandaka], kikuma ya « kupedisa » ya nzila ya kutanga 6.

³ Kubumba mbote.

⁴ Tala : 4,8.

na Klisto Yezu. 14 Bumba yina ya mbote pesamaka na nge na nzila ya Mpeve Santu yina ke kuzinga kati na beto. 15 Nge kuzaba yayi, nde ba yina yonso ikele na Azia, pesaka mono mukongo, kati na bo ikele Fingelo ye Elemongene. 16 Mfumu kuwila nzo ya Onezifolo mawa, sambu yandi pesaka mono kikesa mbala mingi ye kuwaka nsoni ya miniololo na mono ve, 17 kansi, ntangu yandi vandaka na Loma, yandi sosaka mono mbote—mbote kibeni ye yandi monaka mono. 18 Mfumu kusala nde yandi kubaka mawa ya me katuka na Mfumu na kilumbu yina ; ye nge kuzaba mbote kuluta [bantu yonso] ba lusadisu yandi salaka na Efezo.

Nge mpi, mwana na mono, siamisama kati na **2** dienga yina ikele kati na Klisto Yezu ; 2 ye mambu yina nge kuwaka na mono na ntwala ya ba mbangi mingi, pesa yo na bantu ya kukwikama yina lenda longa mpi na ba nkaka. 3 Baka ndambu na nge ya ba mpasi¹ bonso kinwani ya mbote ya Yezu Klisto. 4 Muntu ve yina ke kwenda na mvita² ke kudiyangisaka ve na mambu ya luzingu, na mpila nde yandi kusepidisa yina bakaka yandi sambu na mvita ; 5 mutindu mosi kana muntu ke kunwana na kisika ya nsaka, yandi ta kubaka ve mpu ya lunungu kana yandi kunwanaka ve na mpila ya ba nsiku ; 6 yo fetele nde mubundudi ntoto kusala ntete—ntete, sambu yandi kubaka mbuma.

7 Bakisa yina mono ke kutuba ; sambu Mfumu ta kupesa nge mayele na mambu yonso.

8 Yindula Yezu Klisto, yina futumukaka kati na ba fwa, ya dikanda ya Davidi, na mpila ya nsangu ya mbote na mono, 9 sambu na yina mono ke kumona mpasi tii na kukangisama miniololo³ bonso muntu ke salaka mbi ; kansi ndinga ya Nzambi ikele ya kukangama ve. 10 Yo yina mono ke kukanga ntima na yonso sambu na zola ya ba nsolami, na mpila nde bo mpi kubaka lugulusu yina ikele kati na Klisto Yezu, ti nkembo ya mvula na mvula. 11 Ndinga yayi ikele kieleka ; sambu kana beto ikele ya kufwa ti yandi, beto ta kuzinga mpi ti yandi ; 12 kana beto ke kumona mpasi⁴, beto ta kuyala mpi ti yandi ; kana beto ke kubuya yandi, yandi mpi ta kubuya beto ; 13 kana beto ikele ya kukonda lukwikilu, yandi ke kubikala nkwickisi, sambu yandi lenda kudibuya yandi mosi ve.

¹ Tala : 1, 8.

² To : Yina ikele kinwani na kibuka ya binwani.

³ Tii kuna na kukangama na ba nsinga.

⁴ To : Kukanga ntima (ngogo mosi ti na nzila ya kutanga 10 : Mono ke kukanga ntima).

14 Yibukisa mambu yayi, na kukebisa ngolo¹ na ntwala ya Mfumu nde bo kuvanda na kunwana ya ba ngogo ve, [yina ikele] ya kukonda mfunu, [ye] sambu na kubeba ya ba yina ke kuwa. 15 Nge tula ngolo na kudisonga ya kundimama na Nzambi, nsadi yina lenda kuwa nsoni ve, na kutubaka mbote—mbote² ndinga ya kieleka ; 16 kansi buya ntubidi ya mpamba ye ya konda ki Nzambi sambu [ba yina ke kudipesa na yo] bo ta kwenda na ntwala kati na mambi, 17 ye ndinga na bo ta kudia bonso mputa yina ke kudiaka nsuni, kati na bo ikele Humenayi ti Fileto 18 ba yina katukaka na kieleka, na kutubaka nde lufutumuku me kusalamaka ntete, ye ke kubwisa lukwikilu ya ba nkaka. 19 Kansi lufulu³ ya ngolo ya Nzambi ke kuzinga, na kuvandaka na kiniemini yayi : Mfumu kuzaba ba yina ikele ya yandi, ye : Yina yonso ke kutuba⁴ zina ya Mfumu, yandi kudikatula na mambu ya konda masonga⁵. 20 Na kati ya nzo ya nene, ikele kaka ve mabungu ya wolo ti ya palata, kansi mpi ya mabaya ti ya ntoto ; ye ya nkaka ya lukumu, ye ya nkaka ya kukonda lukumu. 21, kana mpi muntu mosi ku kigedisa na yayi, yandi ta kuvanda dibungu ya lukumu, ya kusantisama, ya mfunu na⁶ Mfumu, ya kuyidika sambu na kisalu yonso ya mbote. 22 Kansi tina ba mpusa ya buleke, ye landa masonga, lukwikilu, zola, ngemba, ti ba yina ke bingaka Mfumu na ntima ya gedila ; 23 kansi buya ba ngiufula ya buzoba ti ya buzoba, na kuzabaka nde yo ke kubutaka kuswana. 24 Ye yo fetele ve nde mpika ya Mfumu kuswana, kansi yandi lenda vanda ntima mpima na bantu yonso, me kufwana na kulonga, na kukangaka ntima ; 25 na kulongaka ti ntima mpima yonso ba nteditimi, [na kuvingilaka] kana Nzambi, ntangu ya nkaka, ta kupesa bo kubalula ntima sambu na kubakisa kieleka, 26 ye kana bo ta kutelama ve na mutambu ya diabulu, yina bakaka bo, sambu na kusala luzolo na yandi⁷.

Zaba yayi, nde na bilumbu ya nsuka ta kwisa ba **3** ntangu ya mpasi ; 2 sambu bantu ta kuvanda bwimi, ba zodi mbongo, bantu ya lulendo, bantu ya kuditombula, ba vwenzi, ba nkolami na bibuti na bo, ba kondi matondo, ba kondi bu santu, 3 ba kondi zola ya muntu, bantu ya ntima ngolo,

¹ To : na kuzengaka ndefi na ntwala ya Nzambi.

² Na kuzengaka ya kusungama.

³ Tala lukaya Loma 15, 20.

⁴ Kutanga.

⁵ Bisika ya nkaka : Injustice.

⁶ Kaka sambu na kisalu.

⁷ Yina ya Nzambi.

ba tubi mbi, ba kondi kukiyala¹, bantu ya nku, ba kondi zola ya mbote², 4 bayekudi, ba tubi ye ba sadu mambu kukonda kuyindula ntete, bantu ya kufuluka na lulendo, ba nduku ya biese kansi ba nduku ya Nzambi ve, 5 na kuvandaka na mpila ya kuzitisa Nzambi, kansi bo ke kubuya ngolo na yo. Pesa mukongo bantu ya mutindu. 6 Sambu kati na bo ikele ba yina ke kudikotisa na ba nzo ye ke kubaka na bukondi na bo **ba nketo ya konda ngolo ya me fuluka na masumu, ya me kunatama na ba** mpusa mbi ya mutindu na mutindu, 7 yina ke longukaka ntangu yonso ye yina lenda kukuma ata fioti na mazaya ya kieleka.

8 Mutindu mosi Yanesi ti Yambese³ tediminaka Mose, mutindu yina mpi ba yayi ke kutedimina kieleka, bantu ya kubeba na mutindu na bo ya kubakisa, ya kulosama na yina me kutala lukwikelu : 9 Kansi bo ta kwenda na ntwala ve, sambu buzoba na bo ta monisama na bantu yonso. Sambu na bo yonso, bonso yo vandaka [buzoba] ya ba yina mpi. 10 Kansi nge, nge bakisaka⁴ mbote—mbote malongi na mono, ntambudidi na mono, kikuma mono vandaka kulanda ntangu yonso, lukwikelu na mono, kukanga ntima na mono na mpasi, zola na mono, kukanga ntima, 11 kuniokulama na mono, ba mpasi na mono, bonso yo kuminaka mono na Antiokia, na Ikone ti Lisitila, inki kuniokulama mono kangilaka ntima ; —ye Mfumu kangulaka mono na yonso. 12 Ye ba yina yonso mpi ke kuzola kuzinga na kuzitisa Nzambi kati na Klisto Yezu, ta kuniokulama ; 13 kansi bantu ya mbi ye ya luvunu ta kwenda na ntwala na mbi ya kuluta, na kuvidisaka ye kuvidisama. 14 Kansi nge, zinga na mambu yina nge longamaka ye yina ya nge ndimaka kibeni bonso kieleka, na kuzabaka na nani nge longukaka yo, 15 ye nde, tuka bu mwana, nge kuzaba mikanda ya santu, yina lenda kumisa nge ngangu na luguluku na nzila ya lukwikelu yina ikele kati na Klisto Yezu. 16 Disonama yonso fulamaka na Nzambi, **ye mfunu** sambu⁵ na kulonga, sambu na kundimisa, sambu na kusungika, sambu na kulonga kati na masonga, 17 na mpila nde muntu ya Nzambi kuvanda ya kulunga ye ya kulunga mbote—mbote sambu na kisalu yonso ya mbote.

¹ To : Ke kangaka ntima ve.

² To : na kuzolaka ve bantu ya mbote.

³ Na mpila ya kinkulu ya ba Yuda, mfumu ya ba nganga ngombo ya Egipiti ya kubasika 7—9.

⁴ To : Nge bakisaka kukonda kifu ; bonso 1Tim 4, 6.

⁵ To : Masonama yonso ya me katuka na Nzambi ikele mfunu sambu.

Mono ke kulomba nge yo ngolo na ntwala ya

4 Nzambi ti ya Klisto Yezu, yina ta kusambisa ba zinga ti ba fwa, ye na nzila¹ ya kumonisama na yandi ye na nzila² ya luyalu na yandi : 2 Longa ndinga, tatamana na ntangu ya mbote to na ntangu ya mbote, ndimisa, nganina, pesa kikesa, ti ntima ya nda yonso ti malongi ; 3 sambu yo ta kuvanda ti ntangu bo ta kuzola ve kuwa **malongi ya gedila** ; kansi, na kuvandaka na makutu yina ke kusala bo mukusa, bo ta kudifulusila ba longi na mpila ya ba mpusa ya mbi ya bo mosi, 4 ye bo ta katula makutu na bo na kieleka ye bo ta kubaluka na minkenda³. 5 Kansi nge, kulutisa kiteso ve na mambu yonso, kanga ntima na ba mpasi, sala kisalu ya kimwangi nsangu, lungisa mbote—mbote kisalu na nge ; 6 sambu na mono, mono ikele bonso vinu ya bo ke tiamuna na zulu ya nkayilu⁴, ye ntangu ya kwenda⁵ na mono me kuma ; 7 mono me kunwana bitumba ya mbote, mono me manisa kutina ntinu, mono tanina lukwikilu : 8 Yantika ntangu yai mpu ya lunungu ya masonga me bumbamina mono, yina Mfumu zusi ya masonga ta kupesa mono na kilumbu yina⁶, ye kaka na mono mosi ve, kansi mpi na ba yina yonso ke zolaka⁷ kumonisama na yandi.

9 Sala nswalu kibeni na kwisa mfinama na mono, 10 sambu Demasi me kuyambulaka mono, na kuzolaka mvu ya ntangu yai ; ye yandi me kukwenda na Tesalonika, Kelesensi na Galatia, Tito na Dalamatia ; 11 Luka kaka ikele ti mono. Baka Malako nata yandi ti nge, sambu mono ikele na mfunu na yandi sambu na kisalu. 12 Mono tindaka Tikiko na Efezo. 13 Ntangu nge ta kwisa, nata kazaka ya nda ya madidi ya mono bikaka na Toloa na nzo ya kalipusi, ti mikanda, ya kuluta mingi mikanda ya mpusu ya mbisi. 14 Alezandele, nsadi ya nsongo⁸, monisaka mambi mingi na mono ; Mfumu ta kuvutudila yandi na mpila ya bisalu na yandi. 15 Nge kudikeba mpi na yandi, sambu yandi tediminaka ngolo ba ndinga beto. 16 Na kuvutula mvutu na mono [na kusambisama] mbala ya ntete, muntu mosi ve vandaka ti mono, kansi bantu yonso yambulaka mono : Nde yina kutangamina bo ve. 17 Kansi Mfumu vandaka mfinama na mono ye yandi

---

Disongidila : Mono ke kusongaka nge na kudia ndefi na nzila ya.

² *Disongidila* : Mono ke kusonga nge na kuzenga ndefi na nzila.

³ Tala lukaya na Tim. 1, 4.

⁴ *Bonso na Fil 2, 17 na ngindu ya mutindu bo vandaka kutiamuna vinu na zulu ya nkayilu* (Kut 15,5...)

⁵ Lufwa na mono ; *mutindu ya kutombula ancre* sambu na kukwenda na katì ya nzadi mungwa ; Fil 1, 23.

⁶ Kilumbu ya kumonisama ya Mfumu na nkembo, yina ta kuvanda mpi kilumbu ya ba lufutu.

⁷ Ta kuzola.

⁸ Cuivre.

siamisaka mono, na mpila nde na nzila na mono kulongama [ya ndinga] kulungisama kibeni ye nde makanda yonso kuwa yo ; ye mono katulamaka na munoko ya ntambu. 18 Mfumu ta kukatula mono na kisalu yonso ya mbi ye ta kubumba mono sambu na kimfumu na yandi ya zulu. Na yandi nkembo, ya mvula na mvula! Amen.

19 Pesa mbote na Pisika ti Akilasi ti nzo ya Onesifolo. 20 Elasito ke bikalaka na Kolinto, ye mono bikaka Tolofimi ya kubela na Milet. 21 Nge sala nswalu na kwisa na ntwala ya nsungi ya madidi. Eubulo ti Pude, ye Lini ti Klodia, ye ba mpangi yonso, me kupesa nge mbote. 22 Mfumu Yezu Klisto kuvanda ti mpeve na nge. Nde dienga kuvanda na beno!